

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/52/2016/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

98/2016. számú (VI. 2.)

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2016. február 17-én előterjesztett **panaszát** a 2016. június 2-án megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2016. február 17-én, elektronikus úton terjesztette elő panaszbeadványát, melyben a vele szemben 2016. február 7-én foganatosított intézkedést kifogásolja.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy 2016. február 7-én éjjel 2 óra körüli időben [...] utcán sétált a barátaival, amikor megállt mellettük figyelmeztető jelzéssel egy rendőrautó, amiből 4 rendőr szállt ki. A rendőrök igazoltatták a panaszost, majd átkutatták a zsebeit. A rendőrök közölték a panaszossal, hogy azért kezdeményeztek intézkedést, mert a panaszos és barátai hangoskodtak az utcán. A panaszos álláspontja szerint, ő és a barátai nem hangoskodtak az utcán, illetőleg semmilyen anyagi kárt nem csináltak, csupán egy helyre igyekeztek gyalogosan. A rendőr tájékoztatta a panaszost, hogy a legkisebb összegű helyszíni bírságról szóló csekket állít ki a panaszos és a barátai nevére. A panaszos úgy véli a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) 170. §-a alapján kiszabott 45.000 Ft

¹ Az Rtv. 93/A. §. (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük

összegű pénzbírság túlzott, hiszen ő még nem töltötte be a 18. életévét. A panaszos szeretett volna telefonálni, de ezt a rendőrök nem engedték neki. A panaszos sérelmezi továbbá, hogy a rendőrök úgy bántak vele, mint egy bűnözővel. A rendőr nem megfelelő hangnemben beszélt vele, hiszen miután kiállították a helyszíni bírságról szóló csekket, az egyik rendőr közölte a panaszossal, hogy nem kell otthon elmondani a bírság kiszabását, és ha időben befizetik, akkor nem fogják megtudni a szülei. Ezenfelül azt mondta neki, hogy a panaszos és a barátai azért járnak át [...], mert ott mernek szórakozni, és ha Szlovákiában csinálták volna ezt, akkor már rég megverték volna őket a szlovák rendőrök. A rendőr azt javasolta a panaszosnak, hogy maradjanak otthon, és ott azt csinálják, amit akarnak.

A panaszos úgy véli, ha valóban a hangoskodás miatt szabták ki a pénzbírságot, akkor nem a Szabs. tv. 170. §-a alapján kellett volna, hanem a 168. §-a alapján.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az ügyben illetékes rendőrkapitányságtól, valamint megküldeni kérte az ügygel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A rendelkezésre bocsátott iratok alapján az alábbiak állapíthatók meg.

1) K. G. r. őrnagy, alosztályvezető-helyettes 2016. április 10-én kelt jelentésében az alábbiakról tájékoztatta a Testületet.

A jelentés szerint 2016. február 7-én 1 óra 34 perckor Gy. [...] u. 7. szám alatt lévő Mc'Donalds étteremhez küldte intézkedni Tevékenységirányító Központ (továbbiakban: TIK) a szolgálatot teljesítő G. G. r. tzs., illetőleg Cs. Sz. r. törm. járőröket, valamint a K. T. r. törm. és Sz. A. r. őrm. járőröket, mivel onnan bejelentés érkezett, hogy ott szlovák állampolgárok (köztük a panaszos is) randalíroztak. Az intézkedés során megállapítást nyert, hogy az étteremben több személy ittas állapotban hangoskodott, az étteremben papírhulladékot, és műanyagtálcákat dobáltak, és szórtak szét. A panaszos és a többi szlovák állampolgár az intézkedés megkezdésekor már nem volt a helyszínen, azonban a környék átvizsgálása során megtalálták őket, akikkel szemben csendháborítás és garázdaság szabálysértése miatt helyszíni bírságot szabtak ki a rendőrök.

G. T. r. tzs. meghallgatása során elmondta, hogy a TIK utasítására mentek intézkedni a [...] utcában lévő Mc'Donalds étteremhez, mivel onnan bejelentés érkezett, hogy ott szlovákok rendbontó magatartást tanúsítanak. A rendőrök felvették a kapcsolatot az étterem műszakvezetőjével, aki elmondta, hogy több, feltehetőleg szlovák állampolgárságú személy randalírozott. Szétdobálták a szemeteket, a tálcákat a földre dobták, miközben kiabáltak. A személyek az intézkedés megkezdésekor már nem tartózkodtak a helyszínen. A felkutatásuk érdekében a rendőrök átvizgálták a környéket. A randalírozó személyeket – köztük a panaszost is - [...] úton a K. D. közelében találták meg. A személyek közül mindegyik ittas állapotban volt, és hangoskodott. A rendőrök miután megkezdtek az intézkedést figyelmeztették a panaszost és a többi személyt, hogy fejezzék be a cselekményüket, különben elő fogják állítani őket, melynek eleget tettek. G. D. r. tzs. emlékezete szerint, 4 vagy 5 személlyel szemben intézkedtek, akik közül az egyik (a panaszos) telefonálni akart, azonban a rendőrök felszólították, hogy majd az intézkedés befejezését követően telefonálhat csak, melyet a panaszos megértett és tudomásul vett. A panaszossal és a többi személlyel

szemben viselkedésükre tekintettek igazoltatást, és mivel felmerült a kábítószer fogyasztás bűncselekmény ellövetésének esetleges lehetősége, így ruházatátvizsgálatot foganatosítottak velük szemben. Az általuk elkövetett cselekmény miatt részükre helyszíni bírságot szabtak ki. A panaszos és a többi személy a cselekményüket elismerte, a helyszíni bírságot az intézkedés során elfogadta, és aláírta. A rendőrök mindvégig kulturált hangnemben beszéltek. Sértő megjegyzés, illetve olyan kijelentés sem hangzott el, mely szerint mit csinálnának a panaszossal a szlovák rendőrök. A panaszos és a többi személy az intézkedés során mindvégig nyugodt magatartást tanúsított.

Cs. Sz. r. törm. meghallgatása alkalmával G. T. r. tzls. járőrvezetője elmondását támasztotta alá. Előadta, hogy az intézkedés alá vont panaszost és a többieket a Mc'Donalds étterem műszakvezetőjének segítségével azonosították a környező utcákban, ahol hangoskodtak, kiabáltak, és először megpróbálták elszaladni, kivonni magukat az intézkedés alól. Azonban a rendőrök „összeterelték” őket, és ezután az intézkedés már nyugodt hangnemben zajlott. Cs. Sz. r. törm. is úgy emlékezett, hogy a panaszost nem fenyegették meg, nem tettek olyan kijelentést, amely kétes feltételezéseken alapuló szlovák rendőri intézkedésmódra utalt volna.

Sz. A. r. örm. és K. T. r. törm. meghallgatása során előadott történeti tényállás szinte szó szerint megegyezik az előzőekben ismertetett tényállásokkal, így a Testület annak ismétlésétől eltekint.

A jelentés szerint a meghallgatott rendőrök egyöntetűen úgy nyilatkoztak, hogy a szlovák kollégák intézkedési módszerével kapcsolatban semmilyen kijelentést nem tettek. Nem is tehettek, mivel nincs releváns információjuk arról, hogy a szlovák rendőrök milyen intézkedést foganatosítanak.

K. G. r. őrnagy, alosztályvezető-helyettes megállapította, hogy a járőröknek a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 12. § (1) bekezdés, valamint a 13. § (1) bekezdése és a 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet a rendőrség szolgálati szabályzatáról (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 4. § (1) bekezdése alapján intézkedési kötelezettségük keletkezett, az intézkedés ez alapján kezdték meg.

A rendőri intézkedést az Rtv. 11. § (1), 12. § (1) bekezdés, valamint a 13. § (1) bekezdés, és a Szolgálati Szabályzat 4. § (1) bekezdése alapján ügyeleti küldésre foganatosították csendháborítás és garázdaság szabálysértése miatt. Az intézkedés célja a jogellenes cselekmény megszüntetése, és az elkövetők felkutatása, illetve szankcionálása volt.

A rendőri intézkedés során a panaszos személyi azonosságának megállapítása céljából igazoltatták, és vele szemben ruházatátvizsgálatot hajtottak végre. Az igazoltatásra az Rtv. 29. § (1) bekezdés, a ruházatátvizsgálásra az Rtv. 30. § (1) bekezdés alapján került sor. Az intézkedések célja az Rtv. 29. § (3) bekezdésében, valamint a 31. § (1) bekezdésben foglaltak maradéktalan végrehajtása, az intézkedés biztonságos végrehajthatóságának biztosítása volt.

Az intézkedésre azért került sor, mert a panaszos társaival együtt ittas állapotban randalírozott, és hangoskodott, továbbá garázda magatartást tanúsított a Mc'Donalds étteremben, majd ezen cselekménysorozatot később a közterületen is folytatta.

Az intézkedés során a Szolgálati Szabályzat 5. § (4) bekezdés alapján közölték a panaszossal, hogy nem telefonálhat, mivel azt a jogszabály írja elő. A hivatkozott jogszabályhely szerint „a rendőri intézkedés során úgy kell eljárni, hogy a rendőr megelőzze a támadást, lefegyverezését, továbbá akadályozza meg, hogy a figyelmét a szolgálati tevékenységről elvonják, vagy lekötöttségét jogellenes cselekményre használják fel.”

A rendőrök az intézkedés során durva, vagy sértő kifejezéseket nem használtak, csupán megfelelő erélyességgel beszéltek a panaszossal és a társaival. Továbbá a szlovák rendőrök esetleges intézkedésének módszerével kapcsolatos kijelentés sem hangzott el az intézkedő rendőrök részéről.

A fentiek alapján K. G. r. őrnagy, alosztályvezető-helyettes megállapította, hogy 2016. február 7-én 1 óra 34 perckor a panaszossal szemben G. G. r. tzls., Cs. Sz. r. törm., K. T. r. törm., és Sz. A. r. őrm. által fogantatosított rendőri intézkedés jogszerű, szakszerű, továbbá szükséges és arányos volt. Az említett rendőrök a jogszabályoknak megfelelően jártak el, és intézkedtek, ezért K. G. r. őrnagy, alosztályvezető-helyettes javasolja a panasz elutasítását.

2) B. Sz. r. szds., főügyeletes 2016. április 7-én kelt jelentéséből a következők derülnek ki.

A jelentés szerint megállapítást nyert, hogy egy Gy. nevezetű személy 2016. február 7-én 1 óra 29 perckor bejelentést tett a segélyhívószámra, mely szerint a Gy. [...] utcában található Mc' Donalds étteremben, 6 szlovák állampolgár „hőbörög”, nem bírnak velük, már a Multi Alarm is ott van. Továbbá Sz. B. 2016. február 7-én 1 óra 30 perckor szintén bejelentést tett a segélyhívószámra, miszerint a Multi Alarm kollégái ott vannak a Gy. [...] utcában található Mc' Donalds étteremben egy jelzés miatt, és rendőri segítséget kérnek.

3) A rendőrség mellékelte a 2016. február 7-én 1 óra 29 perckor tett bejelentésről készült eset adatlapot.

Az eset leírása szerint, Gy. 2016. február 7-én 1 óra 29 perckor segélyhívószámon keresztül tett bejelentést a Gy.M.S. Megyei Rendőr-főkapitányság ügyeletére, mely szerint a Gy. [...] tca 7. szám alatti Mc' Donaldsban a szlovák fiatalok „rendbontanak”. A bejelentő rendőrt kért a helyszínre. A helyszínre Gy. 10-es hívójelű járőrpáros érkezett. A járőrök 3 fővel szemben garázdaság szabálysértésének elkövetése miatt 45.000 Ft helyszíni bírságot, 2 fővel szemben csendháborítás szabálysértésének elkövetése miatt 45.000 Ft helyszíni bírságot, és egy fővel szemben 50.000 Ft helyszíni bírságot szabtak ki.

4) A rendőrség mellékelte a panaszossal szemben kiszabott helyszíni bírságról szóló nyomtatvány másolatát.

A helyszíni bírságról szóló nyomtatvány alapján a panaszos szemben a Szabs. tv. 170. §-ában foglalt garázdaság szabálysértés elkövetése miatt 45.000 Ft összegű helyszíni bírságot szabtak ki, mivel hangosan obszcén szavakat kiabált.

5) A rendőrség a Testület rendelkezésére bocsátott egy db CD mellékletet, melyen két hangfelvétel található.

a) Az első hangfelvétel 51 másodperc hosszúságú, melyen a következő párbeszéd hallható.

Segélyhívó központ: Segélyhívó központ, jó estét kívánok! Miben segíthetek?

Bejelentő: Kezét csókolom! V. Gy. vagyok, a Mc' Donalds-ból, Gy-ből. Segítséget szeretnék kérni. Van itt 6 szlovák, „hőbörögnek”: Nem bírunk velük, már a Multi Alarm kollégái is itt vannak.

Segélyhívó központ: Igen, tehát a Mc' Donalds?

Bejelentő: Igen, a kórházzal szemben a V. utcában.

Segélyhívó központ: V. utca?

Bejelentő: V. utca, igen.

Segélyhívó központ: Hányas szám?

Bejelentő: Nem tudom, de tudják a gy., hogy hol van. Sürgősen kellene.

Segélyhívó központ: Sürgősen?

Bejelentő: Igen, köszönöm szépen.

Segélyhívó központ: Jó, pillanat. Jó értettem. Értesítem a rendőröket.

Bejelentő: Köszönöm.

Segélyhívó központ: Kérem. Viszont hallásra!

b) A második hangfelvétel 1 perc 56 másodperc hosszúságú, melyen az alábbi párbeszéd hallatható.

Segélyhívó központ: Segélyhívó központ, jó estét kívánok! Miben segíthetek?

Bejelentő: Jó estét kívánok! Sz. B. M. vagyok, a Multi Alarm ügyeletéről. A segítségüket szeretném kérni. A kollégáim egy lakossági riasztásra kimentek a Gy. [...] utca 1. szám alatt lévő Mc' Donalds étteremhez, és most azonnal jelezték, hogy rendőri segítségre van szükségük.

Segélyhívó központ: Értem, ez milyen utcában van?

Bejelentő: Gy. [...] utca 1. szám.

Segélyhívó központ: Akkor a Mc' Donalds. Betörés történt?

Bejelentő: Nem, pánikriasztás. Egy bal pánik gombot nyomtak meg a helyszínen. A kollégák a helyszínre érve azonnal jelezték nekem.

Segélyhívó központ: Jó, de történt ott valamilyen betörés vagy valami? Mindig meg kell kérdeznünk a bejelentőtől, hogy valóban történt-e olyan esemény.

Bejelentő: Igen, igen történt, annyi, hogy nem betörés, hanem..

Segélyhívó központ: Hanem mi?

Bejelentő: Hanem a pánik gombot, pánik riasztást küldtek felénk. Járőreink azonnali rendőri segítséget kértek tőlünk. Ezért kérem az Önök segítségét. Támadás történt.

Segélyhívó központ: Mert ugye a járőr kollégák kimennek és nem megalapozott a dolog, akkor...

Bejelentő: Megalapozott.

Segélyhívó központ: Jó, rendben van, akkor én értesítem őket. Jó? Csak különben megalapozott legyen, mert különben kiszámlázzák.

Bejelentő: Megalapozott mindenképpen, a Multi Alarm-os járőr kollégák már a helyszínen vannak.

Segélyhívó központ: Jó, rendben. Viszont hallásra!

Bejelentő: Köszönöm szépen. Viszont hallásra!

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A panaszos túlzottnak, illetőleg igazságtalannak tartja a szabálysértési bírság összegét. Ezen felül a panaszos sérelmezte az igazoltatását, a rendőrök hangnemét és bánásmódját, illetőleg kifogásolta azt, hogy a rendőrök nem engedték telefonálni.

1) A Testület először azt vizsgálta, hogy a panaszt az arra jogosult terjesztette-e elő.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. fejezetében, a Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása,

a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”. A (3) bekezdés értelmében az (1) bekezdésben meghatározott esetekben a cselekvőképtelen személy helyett törvényes képviselője jár el, korlátozottan cselekvőképes személy helyett törvényes képviselője vagy meghatalmazottja is eljárhat.

A Testület rendelkezésére bocsátott iratokból megállapítható, hogy a panaszos 1998. december 15-én született, tehát a sérelmezett események idején még nem töltötte be a tizennyolcadik életévét. A panaszos a Testület rendelkezésére bocsátott egy meghatalmazást, melyet azonban a Testület nem tudott figyelembe venni, mivel az nem felel meg a törvény által előírt formai és tartalmi követelményeknek.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:10. § (1) bekezdése szerint Kiskorú az, aki a tizennyolcadik életévét nem töltötte be. A kiskorú a házasságkötéssel nagykorúvá válik. A 2:11. § szerint korlátozottan cselekvőképes az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét betöltötte és nem cselekvőképtelen. A 2:13. § szerint cselekvőképtelen az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét nem töltötte be.

A 2:12. § (1) bekezdése szerint a korlátozottan cselekvőképes kiskorú jognyilatkozatának érvényességéhez - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - törvényes képviselőjének hozzájárulása szükséges. Ha a korlátozottan cselekvőképes kiskorú cselekvőképessé válik, maga dönt függő jognyilatkozatainak érvényességéről. (2) A korlátozottan cselekvőképes kiskorú a törvényes képviselőjének közreműködése nélkül

- a) tehet olyan személyes jellegű jognyilatkozatot, amelyre jogszabály feljogosítja;
- b) megkötheti a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése körébe tartozó kisebb jelentőségű szerződéseket;
- c) rendelkezhet munkával szerzett jövedelmével, annak erejéig kötelezettséget vállalhat;
- d) köthet olyan szerződéseket, amelyekkel kizárólag előnyt szerez; és
- e) ajándékozhat a szokásos mértékben.

A hivatkozott rendelkezéseket jelen ügyre vetítve megállapítható, hogy a panaszos a sérelmezett események idején korlátozottan cselekvőképesnek minősült, így jogosult volt önállóan panaszt előterjeszteni a Testülethez. Az Rtv. 92. (3) bekezdése vagylagos lehetőséget teremt a korlátozottan cselekvőképes panaszosnak, tehát vagy önállóan, vagy helyette meghatalmazottja, illetőleg törvényes képviselője terjeszthet elő panaszt.

2) A Testület ezután panaszeljáráásban megvizsgálta, hogy mely panaszosi sérelmek kivizsgálásra terjed ki a hatásköre.

A panaszos sérelmezte a szabálysértési bírság túlzott mértékét, illetőleg álláspontja szerint ő nem követett el szabálysértést, mivel nem hangoskodtak a barátaival az utcán.

A Testület hatáskörével kapcsolatban hivatkozik az Rtv. 92. § (1) bekezdésére, amely szerint azon rendőri intézkedéseket és mulasztásokat vizsgálhatja, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

– a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),

– a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.) tekintetében van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről (továbbiakban: Szabs. tv.) 99. § (1) bekezdése alapján helyszíni intézkedés során a szabálysértés elkövetését elismerő személlyel szemben helyszíni bírság kiszabásának van helye. A Szabs. tv. 78. § (1) bekezdése alapján a szabálysértési eljárás feljelentés, vagy a szabálysértési hatóság vagy a bíróság hivatali hatáskörében szerzett tudomása, illetve a helyszíni bírság kiszabására jogosult szerv vagy személy általi észlelés alapján indul meg. Mindezek alapján a rendőrség szabálysértési hatóságként végzett tevékenységére a Szabs. tv. rendelkezései az irányadók.

Mivel a rendőrség jelen tevékenységét a Szabs. tv. és nem az Rtv. szabályozza, így a Testület hatáskörének hiányában nem vizsgálhatja felül a szabálysértési eljárás során, szabálysértési hatóságként megtett jogi aktusokat, tekintettel hatáskörének hiányára. A panaszos a Szabs. tv. által biztosított jogorvoslati lehetőségeket veheti figyelembe esetleges sérelmeinek orvoslására.

A fenti hatásköri rendelkezés alapján a Testület hatásköre nem terjed ki a szabálysértés vizsgálatára, nem értékelheti, hogy a panaszos elkövetett-e a szabálysértést, továbbá a Testület nem vizsgálhatja, illetőleg nem változtathatja meg a helyszíni bírság összegét sem.

A Testület ellenben vizsgálat alá vonta a panaszossal szemben foganatosított igazoltatást, az intézkedés során használt rendőri hangnemet, továbbá azon panaszosi kifogást, mely szerint a rendőrök nem engedték telefonálni.

IV.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogát, illetve XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz, valamint a VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez fűződő jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület első körben megvizsgálta azt, hogy a rendőröknek keletkezett-e intézkedési kötelezettségük, amely kapcsán az alábbi megállapításokat tette.

A rendőrség tájékoztatása szerint 2016. február 7-én 1 óra 30 perc körül időben bejelentés érkezett a rendőrségre, mely szerint a [...] u. 7. szám alatti étteremben a panaszos és társai randalíroztak, kiabáltak, illetőleg garázda magatartást tanúsítottak.

Az Rtv. 1. § (2) bekezdés 1) pontja szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az Rtv-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében általános bűnügyi nyomozó

hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését, megakadályozását és felderítését, valamint a bűncselekményből származó vagyon visszaszerzését.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 8. §-a szerint a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást.

Ahhoz, hogy a Testület az intézkedés megalapozottságáról állást foglaljon, azt kell mérlegelnie, hogy felmerülhetett-e bűncselekmény, avagy szabálysértés elkövetésének, a rendőrségi fellépéshez szükséges gyanúja.

A kérdéssel kapcsolatban a Testület utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely bűncselekmény, avagy szabálysértés tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem foglalhat állást abban a kérdésben, hogy valamely eljárás alá vont személy elkövetett-e bűncselekményt, illetőleg szabálysértést, azonban ha – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként bűncselekmény gyanújára hivatkozik – nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló magatartás értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki.

A Testület véleménye szerint a telefonos bejelentés egyrészt felvethette a Szabs. tv. 170. §-a szerinti garázdaság szabálysértés elkövetésének gyanúját.

170. § Aki olyan kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, szabálysértést követ el.

Másrészt a telefonos bejelentés felvethette a Szabs. tv. 195. §-a szerinti csendháborítás szabálysértés elkövetésének gyanúját is.

195. § (1) Aki lakott területen, az ott levő épületben, vagy az ahhoz tartozó telken, tömegközlekedési eszközön, továbbá természeti és védett természeti területen indokolatlanul zajt okoz, amely alkalmas arra, hogy mások nyugalalmát, illetve a természeti vagy a védett természeti értéket zavarja, szabálysértést követ el.

Harmadrészt a telefonos bejelentés felvethette a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 339. §-ába ütköző garázdaság bűncselekményének gyanúját is, mely szerint:

339. § (1) Aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A bejelentés tartalma a Testület álláspontja szerint felvethette annak a gyanúját, hogy a bejelentő sérelmére jogellenes cselekményt követnek el. Tehát a bejelentésben ismertetett esemény olyannak volt tekinthető, amely az Rtv. 13. §-a értelmében rendőri beavatkozást tett szükségessé, intézkedési kötelezettséget keletkeztetett. A bejelentés valóságáról való meggyőződés és a történeti tényállás felderítése érdekében a rendőrségnek a bejelentés helyszínén meg kellett jelennie. A szükséges intézkedéseket a cselekmények elkövetése esetén a rendőrségnek, tekintettel arra, hogy bűnüldöző és közrendvédelmi hatóságként (is) funkcionál a rendőrség haladéktalanul meg kellett tennie a közrend védelme érdekében. Emiatt a Testület álláspontja szerint a rendőrség kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában jelent meg a bejelentés helyszínén és kezdeményezett intézkedést a panaszossal szemben, így nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga.

A Testület megállapítása szerint a jogszerű rendőri fellépéssel nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

2) A Testület ezt követően a panaszos igazoltatását vizsgálta meg.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint a panaszos igazoltatásának jogalapja az Rtv. 29. § (1) bekezdés a) pontja volt. A panaszost általa tanúsított viselkedésre tekintettel igazoltatták a rendőrök, hiszen a rendőrök azon bejelentés alapján érkeztek a helyszínre, mely szerint a panaszos és szlovák barátai rendbontó magatartást tanúsítottak a Mc' Donalds étteremben. A randalírozó, garázda magatartást később a közterületen is folytatták.

Az Rtv. 29. § szerint a rendőr a feladata ellátása során

a) igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani,

b) az igazoltatott személyt lakcímének, tartózkodási helyének - az igazoltatott választása szerint - a lakcímet igazoló hatósági igazolvánnyal vagy más alkalmas dokumentummal történő igazolására, vagy a lakcímre, tartózkodási helyre vonatkozó nyilatkozattételre kérheti fel, valamint

c) amennyiben a 24/A. § (1) bekezdésében meghatározott személy felkérése alapján igazoltat, úgy az igazoltatott személyt a b) pontban megjelölt adatok igazolására, vagy ezen adatokra vonatkozó nyilatkozattételre kéri fel.

Az Rtv. igazoltatására vonatkozó szabályait a Szolgálati Szabályzat 25. §-a egészíti ki. A hivatkozott jogszabályhely (1) bekezdése szerint az igazoltatás során a rendőr elkéri az igazoltatott személyazonosító igazolványát vagy egyéb, a személyazonosságot hitelt érdemlően igazoló okmányát. Ha az okmány valódisága vagy az igazoltatott személyazonossága kétséges, a rendőr ellenőrző kérdéseket tehet fel, felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja. Az intézkedés során minden esetben ellenőrizni kell az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS), a körözési nyilvántartási

rendszerben, valamint - szükség szerint - a személyi adat- és lakcím nyilvántartásban vagy az okmány-nyilvántartásban. A (2) bekezdés alapján pedig az igazoltatás során meg kell állapítani az igazoltatott személyazonosságát, és - akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják - az igazoltató lapon rögzíteni kell az igazoltatottnak az Rtv. 29. § (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát. A (3) bekezdés értelmében az Rtv. 24. § (4) bekezdésében meghatározott intézkedéskor a rendőr a szolgálat befejezését követően haladéktalanul írásos jelentést tesz, amely tartalmazza az igazoltatással érintett személynek az Rtv. 29. § (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait. Végezetül a (4) bekezdés szerint Az igazoltatást kérő részére az igazoltatott személy adatait az igazoltatás helye szerint illetékes rendőrkapitányság adhatja ki.

A Testület az előző pontban megállapította, hogy a panaszossal szemben a bejelentés alapján fennállt az intézkedéshez szükséges mértékű gyanúja annak, hogy szabálysértést, avagy bűncselekményt követett el. A helyszínen tapasztalt tények, illetőleg a bejelentő által elmondottak is megerősítették a szabálysértés elkövetésének gyanúját, amelyet tovább erősített az, hogy a panaszos és társai a megtalálásukkor is garázda magatartást tanúsítottak. Ezen körülményekre tekintettel a Testület véleménye szerint adott esetben a helyszíni bírságról szóló nyomtatvány kitöltéséhez szükséges adatok megszerzése érdekében indokolt volt a panaszos igazoltatása, arra a rendőröknek az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat fentebb idézett rendelkezései kellő felhatalmazást adtak. Így a Testület úgy határozott, hogy a rendőrök jogszerűen igazoltatták a panaszost, így nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő alapvető joga.

Mindezek alapján nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő alapvető joga.

3) A ruházatátvizsgálás jogszerűségének vizsgálata során az alábbi megállapításokra jutott a Testület.

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök átkutatták a zsebeit.

A rendőrség tájékoztatása szerint a ruházatátvizsgálást az Rtv. 30. § (1) bekezdése alapján foganatosították a panaszossal szemben, mivel a helyszínen tapasztaltak alapján a panaszossal szemben felmerült a kábítószer fogyasztás bűncselekményének a gyanúja.

Az Rtv. 29. § (6) bekezdése alapján a rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.

Az Rtv. 30. § (1) bekezdése szerint a rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítására, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja.

A (2) bekezdés értelmében a rendőrség az (1) bekezdésben írt cél elérése érdekében épületet, építményt, helyszínt, csomagot és járművet átvizsgálhat.

A (3) bekezdés alapján a rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és

az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja. A (4) bekezdés meghatározza, hogy a rendőrség a nyilvános forgalom számára nyitva álló helyen őrizetlenül hagyott, a közbiztonságra veszélyt jelentő tárgyat szükség esetén az elvárható gondossággal eltávolíthatja, megsemmisítheti.

Az Rtv. 31. § (1) bekezdése írja elő, hogy akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

A (2) bekezdés szerint, a ruházat átvizsgálását - halaszthatatlan eset kivételével - az intézkedés alá vonttal azonos nemű személy végezheti. Az intézkedés nem történhet szemérem sértő módon.

A Testület megállapítása szerint a bejelentésben közölt információt tovább erősítette a helyszínen a bejelentő előadása, továbbá a rendőrség, amikor megtalálta a helyszínről távozott panaszost és társait, észlelte azt, hogy a közterületen is folytatták a rendbontó magatartást. A viselkedésükből a rendőrség következtethetett arra, hogy alkohol, illetőleg kábítószer hatása alatt álltak. A rendőrség így ruházatátvizsgálást foganatosított a panaszossal szemben, mivel felmerült a kábítószer fogyasztás bűncselekményének gyanúja. A Testület álláspontja szerint a rendőrségnek a panaszos viselkedése alapján felmerülhetett bűncselekmény elkövetésének gyanúja, amely alapján a ruházatátvizsgálást foganatosította. Erre tekintettel a rendőrség megfelelő jogalap birtokában hajtotta végre a ruházatátvizsgálást. Azonban a *Testület megjegyzi, hogy a rendőrség által megjelölt Rtv. 30. § (1) bekezdés helyett az Rtv. 29. § (6) bekezdése szolgált volna megfelelő jogalapként.*

A fentiekre tekintettel a Testület álláspontja szerint nem sérült a panaszos emberi méltóságához való joga.

4) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök nem engedték őt telefonálni.

A rendőrség tájékoztatása szerint a Szolgálati Szabályzat 5. § (4) bekezdés alapján közölték a panaszossal, hogy nem telefonálhat, mivel azt a jogszabály írja elő. A hivatkozott jogszabályhely szerint „a rendőri intézkedés során úgy kell eljárni, hogy a rendőr megelőzze a támadást, lefegyverezését, továbbá akadályozza meg, hogy a figyelmét a szolgálati tevékenységről elvonják, vagy lekötöttségét jogellenes cselekményre használják fel.”

Az Rtv. 17. § (1) bekezdése szerint a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

Az Rtv. 13. § (3) bekezdése értelmében, ha a rendőrt az intézkedés megtételében tárgy akadályozza, azt eltávolíthatja, vagy az akadályt más módon elháríthatja, az ezzel okozott kárért a rendőrségnek az intézkedés alapjául szolgáló cselekményben vétlen károsult kártalanítania kell.

Az Rtv. 18. § (1) bekezdése szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az

intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli.

A Testület a mobiltelefonokkal kapcsolatos rendőrségi gyakorlatot a 18. § (1) bekezdésére vetítve a következőképpen értékeli. Olyan esetekben, amikor a rendőri intézkedés célját veszélyezteti, ha az intézkedés alá vont személy mobiltelefonon ellenőrizetlenül lép kapcsolatba valakivel (pl. nem zárható ki, hogy bűntársát értesíti a gyanú szerint tetten ért elkövető), úgy az Rtv. 13. § (3) bekezdése kellő jogalapot biztosít a rendőrnek a telefon (mint az intézkedés eredményes végrehajtását akadályozó tárgy) elvételére, illetve a telefonálás korlátozására. Ha ilyen körülmény az adott helyzetben nem áll fent, úgy a mobiltelefon használata korlátozásának nincsen jogalapja. Ilyen esetekben semmi nem zárja ki, hogy a hozzátartozót vagy más személyt az előállított személy a saját telefonon értesítse, hiszen e jog főszabálya szerint az érintettet illeti meg, és az értesítés csak akkor rendőri feladat, ha a fogvatartott valamilyen okból nincsen abban a helyzetben, hogy értesítési jogával éljen.

A Testület megállapítása szerint a rendőrség nem számolt be a panaszos által tanúsított olyan magatartásról, amely veszélyeztette, illetőleg akadályozta volna a rendőri intézkedést, avagy felmerült volna más személlyel való „összebeszélés” lehetősége. Hiszen a rendőrség a jelentéseiben úgy nyilatkozott, hogy miután figyelmeztették a panaszost és társait, hogy fejezzék a cselekményüket, az intézkedés során nyugodt magatartást tanúsítottak. Így a Testület álláspontja alapján tekintettel arra, hogy nem állt fenn a fentebb leírt körülmény, a rendőrségnek nem volt jogalapja arra, hogy korlátozza a panaszost a mobiltelefon használatában.

A fentiekben kifejtettek alapján a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogának a sérelmét állapította meg.

5) A Testület végezetül megvizsgálta a rendőrök hangnemére és bánásmódjára vonatkozó panaszosi kifogást.

A panaszos állítása szerint a rendőrök úgy viselkedtek vele, mint egy bűnözővel. Azt mondták a panaszosnak, hogy a panaszos azért jár át a barátaival Gy-be, mert ott mernek szórakozni, és ha Szlovákiában tanúsították volna ezt a garázda magatartást, akkor az ottani rendőrök már rég megverték volna őket.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint a rendőrök az intézkedés során mindvégig kulturált bánásmódban részesítették a panaszost, illetőleg durva, vagy sértő kifejezés, valamint a szlovák rendőrök esetleges intézkedési módszerével kapcsolatos kijelentés nem hangzott el részükről.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelem és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezeten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel összhangban ugyanis az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük

szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számon kérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A Testület a rendőrség és a panaszos tényelődása között olyan fokú ellentmondást tapasztalt, amelyet a rendelkezésére álló korlátozott számú bizonyítási eszközzel, és a birtokában lévő csekély számú bizonyítékkal nem tudott feloldani, így nem tudott egy olyan tényállást megállapítani, amely alapján megvizsgálhatta volna a rendőrök hangnemére vonatkozó panaszosi kifogást, ezért csak úgy határozhatott, hogy az emberi méltósághoz való jogának a sérelme nem megállapítható.

A tapasztalt, feloldhatatlan ellentmondásra tekintettel a panaszos emberi méltósághoz fűződő jogának a sérelme nem megállapítható.

V.

A Testület vizsgálata során megállapította, hogy a rendőröknek intézkedési kötelezettsége keletkezett a bejelentés alapján, továbbá a panaszost jogszerűen vonták igazoltatás alá, így nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz és a személyes adatok védelméhez fűződő joga. A Testület megállapítása szerint a panaszossal szemben bűncselekmény gyanúja merült fel, így a rendőrség jogalap birtokában foganatosította a ruházátvizsgálást, erre tekintettel nem sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga. A Testület álláspontja alapján tekintettel arra, hogy nem állt fenn olyan körülmény, amely alapján a rendőrség jogszerűen korlátozhatta volna a panaszost a mobiltelefon használatában, sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga a mobiltelefon használatának korlátozása miatt. A rendőrök hangnemére és bánásmódjára vonatkozó panaszosi kifogás kapcsán a tapasztalt, feloldhatatlan ellentmondásra tekintettel a Testület álláspontja szerint a panaszos emberi méltósághoz fűződő jogának a sérelme nem megállapítható.

A fentiek alapján a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2016. június 2.

Dr. Lukács Tamás
elnök, testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
előadó testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESZTÜLET